

Zkouška z českého jazyka a literatury

Zkouška z českého jazyka a literatury má tři povinné části:

1. Didaktický test
2. Písemná práce z českého jazyka a literatury
3. Ústní zkouška z českého jazyka a literatury před zkušební maturitní komisí

1. DIDAKTICKÝ TEST

Didaktické testy mají ověřit především **praktické dovednosti v oblasti jazyka, slohu a literatury**, včetně teorie literatury.

Testy jsou zadávány i hodnoceny centrálně.

Didaktické testy budou nově hodnoceny pouze „**uspěl/neuspěl**“. Hodnocení „uspěl“ tedy není podmínkou pro připuštění žáka k profilovým zkouškám, ale podmínkou pro získání maturitního vysvědčení.

Didaktický test z předmětu český jazyk a literatura trvá **75 minut**.

2. PÍSEMNÁ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Maturitní písemná práce má ověřit, zda žák dokáže **napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text a vyjádřit se v souladu s jazykovou normou**.

Minimální rozsah je stanoven na **250 slov**; písemná práce trvá **nejméně 110 minut** včetně času na volbu zadání.

Při konání písemné práce má žák možnost použít **Pravidla českého pravopisu**.

Pro písemnou práci **ředitel školy stanoví nejméně 4 zadání**, která se **žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky**. Po zahájení zkoušky si žák **1 zadání zvolí**. **Zadání písemné práce** obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf.

Zadání písemné práce jsou stejná pro všechny žáky daného oboru vzdělání příslušné školy. Písemnou práci konají žáci daného oboru vzdělání ve stejný den a čas.

Obsah a témata jsou výlučně v pravomoci jednotlivých škol, stejně jako hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury.

Kritéria hodnocení písemné práce z českého jazyka a literatury

Písemná práce je posuzována z hlediska 3 sledovaných oblastí hodnocení: **1 – vytvoření textu podle zadaných kritérií**, **2 – funkční užití jazykových prostředků s ohledem na jazykovou normu** a **3 – syntaktická a kompoziční výstavba textu**. Tyto oblasti zahrnují další podoblasti, viz tabulka níže.

Kritérium 1: Vytvoření textu podle zadaných kritérií	1A: Téma, obsah 1B: Komunikační situace, slohový útvar
Kritérium 2: Funkční užití jazykových prostředků	2A: Pravopis, tvarosloví a slovotvorba 2B: Slovní zásoba
Kritérium 3: Syntaktická a kompoziční výstavba textu	3A: Větná syntax, textová návaznost 3B: Kompozice textu

Při hodnocení písemné práce se udělují body v intervalu od 0 do 5 v každé ze šesti sledovaných oblastí (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B), body popisují výkon žáka v každé této oblasti.

Body udělené v jednotlivých podkritériích se sčítají, stejně jako celá kritéria, celkový maximální součet bodů je tedy **30 bodů**.

Hodnocení rozsahu

Rozsah hraje při hodnocení písemné práce formální roli, není proto zakomponován do hodnocení textu jako takového, žák nezískává žádné body za to, že minimální požadovaný rozsah splnil. Hodnotitel se na začátku hodnocení pouze rozhoduje, zda byl minimální požadovaný rozsah **splněn, či nesplněn**, a zda tedy je možné začít hodnotit písemnou práci podle jednotlivých kritérií, či nikoli.

Minimální rozsah je tedy stanoven na **250 slov**, za jedno slovo se považují: zkratky (např. SAZKA), víceslovná vlastní jména (např. Jan Amos Komenský, Nové Město nad Metují). Jedním slovem je i datum (např. 8. dubna 2021) a také adresa a složená přídavná jména (např. románsko-gotický).

Do písemné práce lze funkčně zapojit i výchozí text. Nepočítá se však do rozsahu, stejně jako nadpis, který byl opsán ze zadání. Naopak originální nadpis nebo obsah výchozího textu převyprávěný vlastními slovy se do rozsahu počítají.

Horní hranice rozsahu vymezena **není**.

3. ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání na daném typu střední školy.

U ústní zkoušky jsou hodnoceny konkrétní dovednosti žáků: **analýza uměleckého textu, znalost literárněhistorického kontextu daného díla, analýza neuměleckého textu**. Současně je hodnoceno, zda žák formuluje svou výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury.

Ředitel školy určí v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem daného oboru vzdělání maturitní seznam **nejméně 60 literárních děl**. Zároveň ředitel školy stanoví **kritéria pro sestavení vlastního seznamu** literárních děl žákem. Maturitní seznam literárních děl a kritéria platí i pro opravňovací zkoušku a náhradní zkoušku.

Z maturitního **seznamu literárních děl** a v souladu s **kritérii** žák připraví **vlastní seznam literárních děl** v počtu stanoveném ředitelem školy; nejnižší počet literárních děl v žákovském seznamu je **20**. Žák odevzdá seznam řediteli školy nebo jím pověřené osobě **do 31. března** roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro jarní zkušební období a **do 30. června** roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období.

Bezprostředně před zahájením přípravy k **ústní zkoušce** si žák **vylosuje číslo pracovního listu**. Příprava k **ústní zkoušce trvá 15 až 20 minut (dle rozhodnutí ředitele školy)**. Ústní zkouška trvá **nejdéle 15 minut**. **V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu**.

Neodevzdá-li žák do 31. 3., resp. do 30. 6. vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání.

Ústní zkouška se uskutečňuje **formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla**. Ředitel školy zajistí **pracovní listy pro žáky k dílům z jejich vlastních seznamů literárních děl**. Součástí

pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Ústní zkouška je vedena dle následující struktury:

1. Analýza uměleckého textu	I. část	zasazení výňatku do kontextu díla, téma a motivy, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
	II. část	vypravěč/lyrický subjekt, postavy, vyprávěcí způsoby, typy promluv. veršová výstavba
	III. část	jazykové prostředky, tropy a figury (včetně funkce)
2. Literárněhistorický kontext	kontext autorovy tvorby, literární a obecně kulturní kontext	
3. Analýza neuměleckého textu	I. část	souvislost mezi výňatky, hlavní myšlenka textu, podstatné a nepodstatné informace, domněnky a fakta, komunikační situace (např. účel, příjemce)
	II. část	funkční styl, slohový postup, slohový útvar, kompoziční výstavba, jazykové prostředky a jejich funkce

CELKOVÉ HODNOCENÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

V případě zkoušky z českého jazyka a literatury **tvorí hodnocení písemné práce 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.**